

WARTOŚĆ XXVI

Wartość kultury europejskiej

1. CEL OGÓLNY

Rozwój intelektualno-duchowy

2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Poznawanie dorobku kultury

3. CEL WYCHOWAWCZY

Znajomość i rozumienie przez młodego człowieka korzeni i dziedzictwa kultury europejskiej

4. PROPONOWANE TEMATY

- Wkład chrześcijaństwa w kulturę kontynentu europejskiego.
- Wpływ kultury greckiej i rzymskiej na kształt europejskiej filozofii, literatury i sztuki.
- Pozytywne i negatywne tendencje obecne w kulturze europejskiej.

5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Poznawanie źródeł kultury europejskiej sprzyja rozwojowi kultury osobistej.
- Osiągnięcia w dziedzinie techniki i nauki oraz dobrobyt materialny nie wyczerpują istoty kultury.
- Istnieje tendencja odchodzenia kultury europejskiej od swych korzeni.

Zasady

- Staram się poszerzać swoją wiedzę szkolną poprzez indywidualne poszukiwania.
- Poznaję pozytywne obyczaje i tradycje, które znajdują się w kulturze innych państw europejskich.
- Nie ulegam trendom kulturowym promującym wyłącznie konsumpcyjne nastawienie do życia.

6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Rodzina wychowuje młodego człowieka w oparciu o wartości kultury europejskiej, zakorzenionej w chrześcijaństwie.
- Istotą każdego światopoglądu powinno być dążenie do prawdy.
- Obecne tendencje w kulturze europejskiej nie powinny niszczyć tradycji poszczególnych narodów.

Zasady

- Uświadamiam mojemu dziecku przykłady manipulacji oraz idee godzące

w prawa i godność człowieka, które przeciwstawiają się dziedzictwu kultury europejskiej.

- Uczę moje dziecko, jak bronić przyjętych wartości w sytuacjach dyskusji i konfrontacji.
- Korzystam z dziedzictwa kultury europejskiej i włączam w nią kulturę polską.

7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Nauki humanistyczne skłaniają do szukania odpowiedzi na pytania dotyczące sensu świata oraz refleksji nad sobą.
- Pełny rozwój młodego człowieka zakłada pogłębianie wiedzy intelektualnej oraz przyjęcie określonego systemu wartości.
- Kultura europejska obejmuje wiele odrębnych kultur i tradycji narodowych.

Zasady

- Uświadamiam uczniom, że tożsamość narodową odnajdujemy także poprzez przynależność do kultury europejskiej.
- Promuję u uczniów odwagę samodzielnego i twórczego myślenia.
- Szanuję przynależność kulturową, przekonania i tradycje każdego ucznia.

8. SPOSÓB REALIZACJI

Każdy uczeń przygotowuje w domu materiał na temat wybranej postaci, która znacząco wpłynęła na kształt kultury europejskiej. Na lekcji uczniowie dzielą się swoimi odkryciami. Kolejność prelekcji wynika ze związków, jakie łączą te postacie. W realizacji ważna jest umiejętność kojarzenia faktów i oryginalne ujęcie.

9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Świadomi wspólnych korzeni i wartości, młodzi ludzie potrafią jednoczyć się i podejmować wspólne przedsięwzięcia międzynarodowe. Spotykając się z obcokrajowcami, przebywając za granicą, umieją dzielić się własnymi tradycjami kulturowymi, przekonaniem, prowadząc twórczy dialog międzykulturowy.

10. ZAGROŻENIA

Niezrozumienie czym jest kultura i komu służy prowadzi do mylnego utożsamiania jej ze wszystkimi tendencjami propagowanymi przez kulturę masową. Brak wychowania w duchu wartości powoduje zagubienie wśród wielu nurtów światopoglądowych. Odrzucenie chrześcijańskich korzeni Europy może mieć wpływ na zwątpienie w sens życia.

11. NAUCZANIE PAPIESKIE

W historii kontynentu europejskiego widoczny jest ożywiający wpływ Ewangelii. Kierując spojrzenie ku minionym stuleciom, nie możemy nie dziękować Bogu za to, że chrześcijaństwo było na naszym kontynencie

głównym czynnikiem jedności ludów i kultur oraz integralnej promocji człowieka i jego praw. Z pewnością nie można wątpić, że wiara chrześcijańska należy w sposób radykalny i decydujący do fundamentów kultury europejskiej. Chrześcijaństwo bowiem nadało kształt Europie, zaszczipiając w niej pewne podstawowe wartości. Także współczesna Europa, która dała światu ideał demokracji i prawa człowieka, czerpie swe wartości z dziedzictwa chrześcijańskiego. Bardziej niż jako miejsce geograficzne można ją określić jako pojęcie w głównej mierze kulturowe i historyczne, które znamionuje rzeczywistość zrodzoną jako kontynent również dzięki jednoczącej sile chrześcijaństwa, które zdołało zintegrować między sobą różne ludy i kultury, i jest ściśle związane z całą kulturą europejską.

JAN PAWEŁ II, Adh. *Ecclesia in Europa*, 108, w: JAN PAWEŁ II, *Adhortacje*, t. 2, Kraków 2006, s. 711-712 .

Dlaczego w tym miejscu naszych rozważań o Europie odwołujemy się do Chrystusowej przypowieści o szczepie winnym i latoroślach? Chyba właśnie dlatego, że ta przypowieść pozwala nam najlepiej wyjaśnić dramat europejskiego oświecenia. Odrzucając Chrystusa, a przynajmniej nie biorąc pod uwagę Jego działania w dziejach człowieka i kultury, pewien prąd myśli europejskiej dokonał jakiegoś wyłomu. Pozbawiono człowieka „szczepu winnego”, tego zaszczipienia w Krzewie, które zapewnia osiągnięcie pełni człowieczeństwa.

JAN PAWEŁ II, *Pamięć i tożsamość*, Kraków 2005, s. 104.

12. PISMO ŚWIĘTE

Gdy Syn Człowieczy przyjdzie w swej chwale, a z Nim wszyscy aniołowie, wtedy zasiądzie na swoim tronie pełnym chwały. I zgromadzą się przed Nim wszystkie narody, a On oddzieli jednych ludzi od drugich, jak pasterz oddziela owce od kozłów. Owce postawi po prawej, a kozły po swojej lewej stronie. Wtedy odezwie się Król do tych po prawej stronie: «Pójdźcie, błogosławieni u Ojca mojego, weźcie w posiadanie królestwo, przygotowane wam od założenia świata!

Bo byłem głodny, a daliście Mi jeść;
byłem spragniony, a daliście Mi pić;
byłem przybyszem, a przyjęliście Mnie;
byłem nagi, a przyodzialiście Mnie;
byłem chory, a odwiedziliście Mnie;
byłem w więzieniu, a przyszliście do Mnie».

Wówczas zapytają sprawiedliwi: „Panie, kiedy widzieliśmy Cię głodnym i nakarmiliśmy Ciebie? Albo spragnionym i daliśmy Ci pić? Kiedy widzieliśmy Cię przybyszem i przyjęliśmy Cię, lub nagim i przyodzialiśmy Cię? Kiedy widzieliśmy Cię chorym lub w więzieniu i przyszliśmy do Ciebie?” A Król im odpowie: „Zaprawdę, powiadam wam: Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili”. Wtedy odezwie się i do tych po lewej stronie: „Idźcie precz ode Mnie, przekłeci,

w ogień wieczny, przygotowany diabłu i jego aniołom!

Bo byłem głodny, a nie daliście Mi jeść;
byłem spragniony, a nie daliście Mi pić;
byłem przybyszem, a nie przyjęliście Mnie;
byłem nagi, a nie przyodzialiście mnie;
byłem chory i w więzieniu, a nie odwiedziliście Mnie”.

Wówczas zapytają i ci: „Panie, kiedy widzieliśmy Cię głodnym albo spragnionym, albo przybyszem, albo nagim, kiedy chorym albo w więzieniu, a nie usłużyliśmy Tobie?”. Wtedy odpowie im: „Zaprawdę, powiadam wam: Wszystko, czego nie učiniliście jednemu z tych najmniejszych, tegoście i Mnie nie učinili”. I pójdą ci na wieczną karę, sprawiedliwi zaś do życia wiecznego» (Mt 25, 31-46).

Por. Mk 15,15-17; J 12,31-32. 16,33; Ef 4,14-16.

13. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

2441 Spotęgowanie wrażliwości na Boga i poznanie siebie znajduje się u podstaw wszelkiego pełnego rozwoju społeczności ludzkiej. Pomnaża on dobra materialne i oddaje je na służbę osobie i jej wolności.

Por. KKK 1917; 1957; 2527.

LITERATURA:

- DANTO A. C., *Świat sztuki. Pisma z filozofii sztuki*, Kraków 2005.
- GUADALUPI G., *Świat Biblii w obrazach*, Warszawa 2003.
- HINZ E., *Nurt religijny w muzyce różnych epok*, Pelplin 2003.
- Historia sztuki. Od starożytności do postmodernizmu*, red. F. CLAUDE, Warszawa 2006.
- JAROSZYŃSKI P., *Europa bez Ojczyzn?*, Warszawa 2002.
- KŁOCZOWSKI J., *Europa. Chrześcijańskie korzenie*, Warszawa 2004.
- KOCH W., *Style w architekturze. Arcydzieła budownictwa europejskiego od antyku po czasy współczesne*, Warszawa 1996.
- KRĄPIEC M. A., OP, *Człowiek w kulturze, Dzieła*, t. 19, Lublin 1999.
- Księga, nauka, wiara w średniowiecznej Europie*, red. T. RATAJCZAK, Poznań 2004.
- Kultura ma znaczenie*, red. L. E. HARRISON, S. P. HUNTINGTON, Poznań 2003.
- MAŚLIŃSKI A., *Humanizm w sztuce. Antyk i człowiek*, Lublin 1993.
- RUSECKI M., ks., *Fenomen chrześcijaństwa. Wkład w kulturę*, Lublin 2001.
- SWIEŻAWSKI S., *Dzieje europejskiej filozofii klasycznej*, Warszawa-Wrocław 2000.
- Wielcy mistrzowie malarstwa europejskiego*, red. J. SOCHOŃ, Warszawa 2006.